

Patočka o Rádlovi

Filip Karfík přišel (v rámci e-mailové diskuse) s koncepcí, která na první pohled přijatelným a dokonce vítaným způsobem dává dohromady články o „Českém humanismu a jeho posledním slovu v Rádlovi“ (který vyšel v Kritickém měsíčníku) a chybějící stránky malé knížky o „Věčnosti a dějinnosti“. Považuje prý sám za „evidentní“, že Patočka vzal první stránky své o něco málo starší studie a jen s malými úpravami je dal k dispozici pro otištění. Jedna věc se mi zdá nesporná: Patočka svůj článek opravdu končí otázkou, zda má Rádl ve své interpretaci Sókrata pravdu, a třetí oddíl zmíněné knížky začíná hned v nadpise otázkou, zda je Rádlův výklad Sókrata přesný. Ačkoliv se Patočka v textu knížky zabývá Rádlem vlastně jen v oddílech č. 8 a 16 (nepočítáme-li ony „ztracené“ první dva oddíly, které Karfík navrhuje považovat za „znovunalezené“), zůstává mimo veškerou pochybnost, že se jí Patočka vyrovnává s Rádlem vůbec a zejména s jeho Útěchou z filosofie. V 16. oddílu Patočka výslovně píše o tom, že se Útěchou cítil být vyzván k odpovědi; a zároveň připouští, že si není jist, zda se mu podařilo myšlenku Rádlovi vystihnout ve všem přesně. Ale prohlašuje, že se jí snažil pojmut „ve vsí vážnosti a úctě, být k ní spravedliv“ (s. 211). [A také hned říká, že mu šlo o „problém zařazení Rádlovy filosofie“.] – Mně osobně se zdá, že Patočka možná skutečně ony první stránky z textu větší studie vyňal, ale že je přímo nepoužil nýbrž přepracoval – a teprve pak se asi „ztratily“, protože je nezařadil do původního textu; pokud se neztratily, mohly by snad být objeveny mezi jinými poznámkami a torzy větších projektů. Zvláštní je zejména to, že v článku je Rádl interpretován v kontextu docela určité české tradice, zatímco v knížce je interpretován jakoby proti jiným velkým myslitelům, v jistém smyslu Rádlovi „blízkým“ – totiž Platónovi, Schelerovi, Jaspersovi, ale také Husserlovi, Heideggerovi a Satyrovi. Rádlovi dost vzdáleným. Zvláštní výjimkou je oddíl č. 7 (znovu o Masarykovi). Po mém soudu neinterpretoval Patočka správně nejen Masaryka, ale ani Rádla. Také dal své distanci od obou jasný výraz. V tom se však právě liší článek v Kritickém měsíčníku, kde dává Patočka Rádlovi v mnoha směrech za pravdu. Právě proti si myslím, že to není původní znění prvních dvou oddílů knížky, ale že jde o jejich přepracování.

(Písek, 061117-2.)